

Vícečetné zlomeniny T-L páteře neúrazové etiologie u mladé pacientky - kazuistika.

Předkládá:

MUDr. Jan Sklenský

Ortopedická klinika LF MU a FN Brno

Přednosta: prof. MUDr. Martin Repko, Ph.D.

Datum: 9.4.2024

XI. Kongres traumatologie a muskuloskeletální radiologie 2024

♀ V.K., 37 let

- 6/2020 odeslána ze sektoru ke konzultaci stavu pro silné bolesti TL páteř vzniklé v **přímé souvislosti s porodem 3/2020** (4. gravidita)
- subj. od porodu bolesti zad, které se postupně lepšily, následně opětovná progrese
- obj. **palp. i pokleповá bolestivost nad spinózními výběžky** TL přechodu a L-páteře
- obj. neurologicky bez kořenové či míšní symptomatiky
- **nikdy netrpěla systémovým onemocněním**, nesledována na revamtolologii či endokrinologie
- v období od prvního těhotenství, tj. v posledních 10 letech, neprodělala žádnou těžší infekci ani **neužívala dlouhodobě žádné léky**,
- **předchozí 3 děti byly kojeny** (celková doba/plné kojení): 16/6, 18/8, 25/6 měsíců
- nikdy **nedržela žádnou dietu**, snaha o pestrou stravu (uzeniny méně), nekuřačka, alkohol minim.
- snaha o pravidelnou pohyb aktivitu

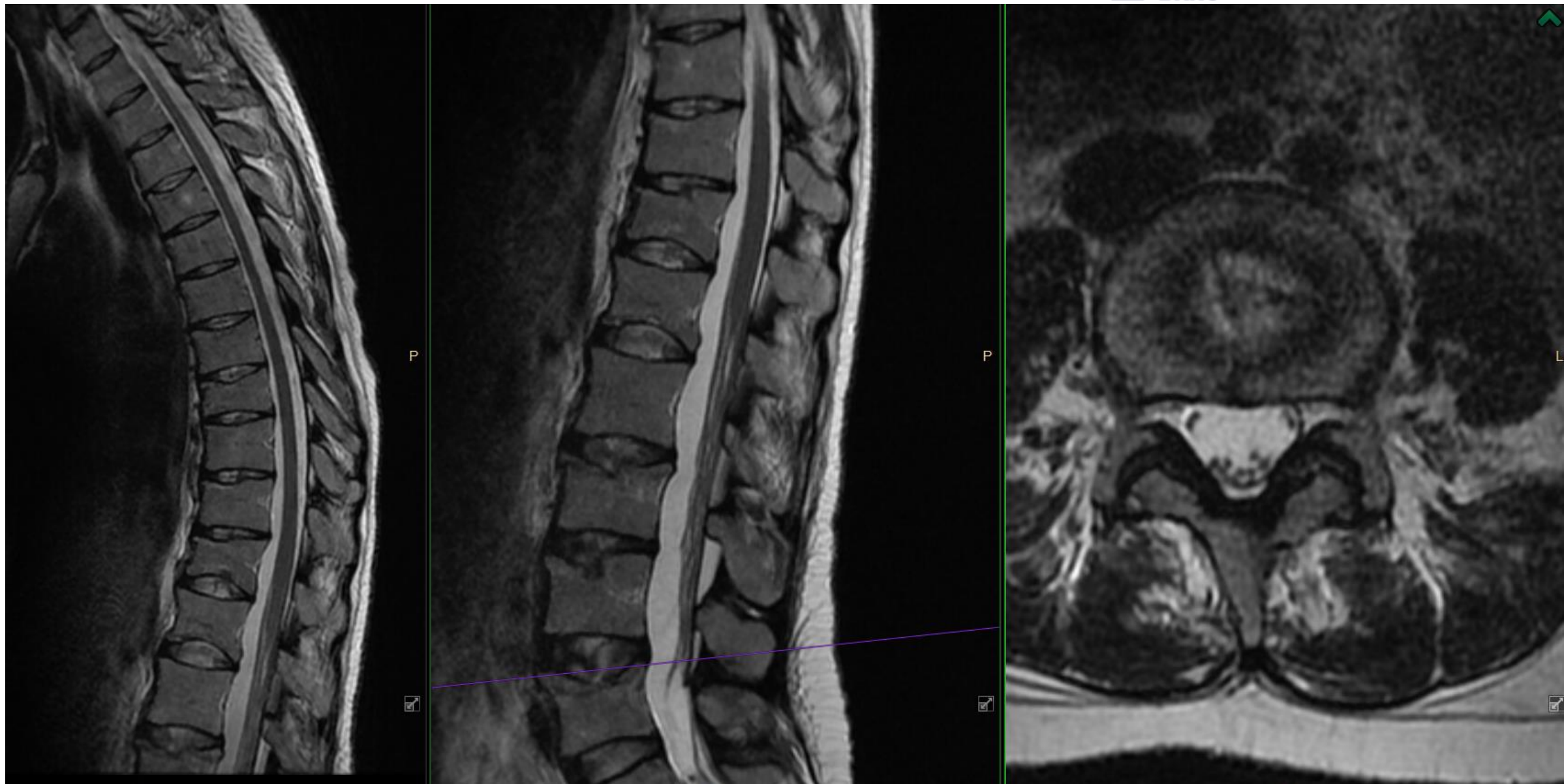

St.p. kompresních frakturách
obratlových těl rozsahu Th5-L5
(nesnížena pouze těla L2, Th10,
Th8 a Th6)

mnohočetné kompresivní zl. těl obratlů T 5,8,9,11,12, L1,3,4,5

- vs. osteoporotická povaha zlomenin

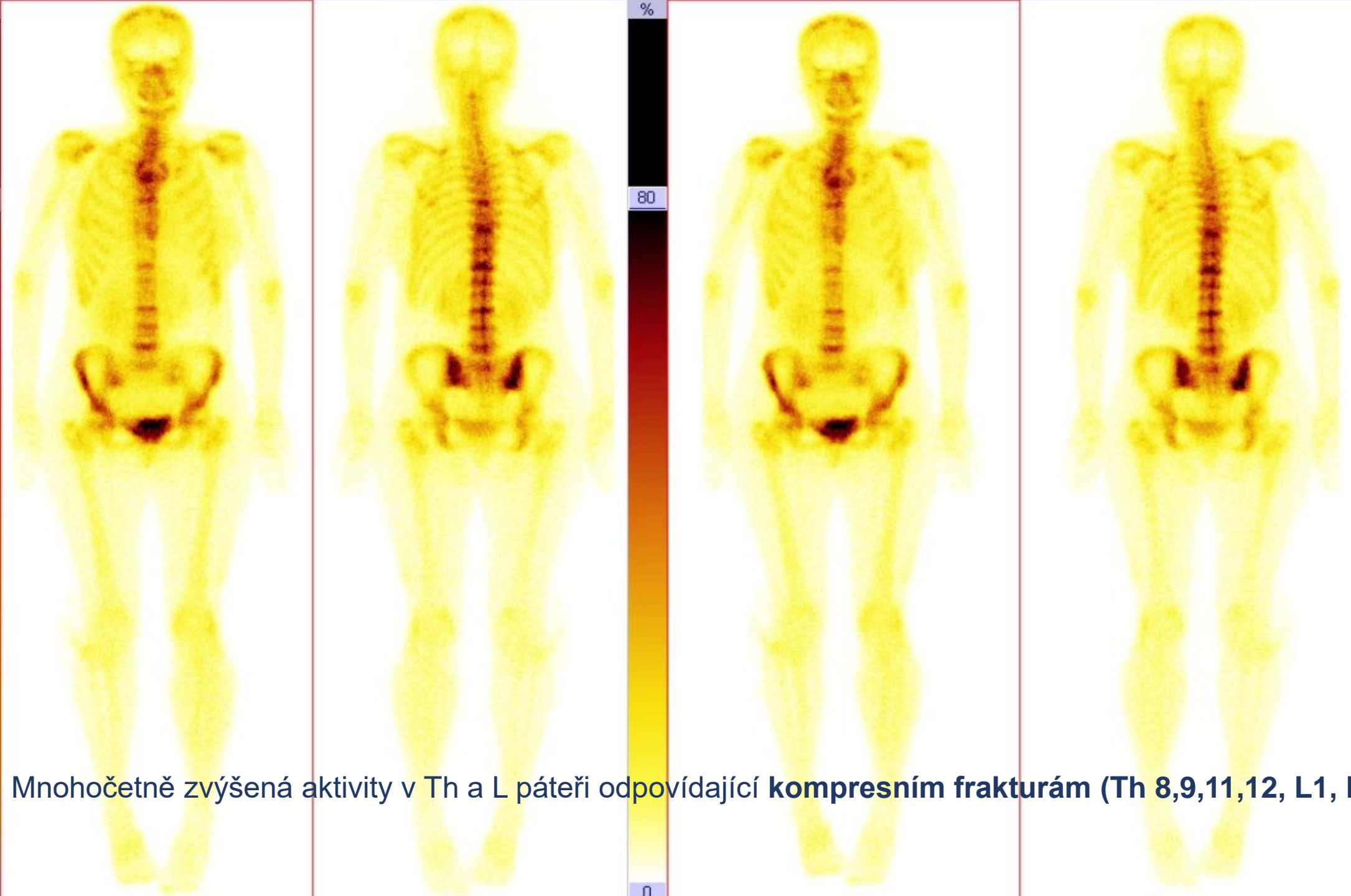

STIR

T1

Mnohočetně zvýšená aktivity v Th a L páteři odpovídající **kompresním frakturám (Th 8,9,11,12, L1, L3-5).**

Průběh diagnostiky:

DEXA (06/2020): zápěstí- norma
krček femuru- **osteopenie**,
páteř- **osteoporóza** + trvající riziko pro další fr. v oblasti páteře!

Endokrinologie (06/20): Osteoporóza s kompresními fr. polyetážově, kojí .měsíc

- **hypovitaminóza D** k substituci (v předchozích graviditách bez substituce!)
- vyloučena hyperparathyreosa, hyperkalciurie, tyreotoxikosa, hyperkorticismus...

Laboratorně:

Datum a čas odběru: 30.07.2020 11:04

Materiál:

vyšetření	Hodn.	Výsl.	Jedn.	Text.	výsl.	Meze
Urea	<. >	6.9	mmol/l			(2.8 - 8.1)
Kreat.	<. >	81	umol/l			(45 - 84)
CKD-EPI	<. >	1.34	ml/s			(1 - 2.4)
KM	<H >	340	umol/l			(143 - 339)
Na	<. >	138	mmol/l			(136 - 145)
K	<. >	4.6	mmol/l			(3.5 - 5.1)
Cl	<. >	102	mmol/l			(98 - 107)
Ca	<. >	2.53	mmol/l			(2.15 - 2.55)
P	<. >	1.03	mmol/l			(0.81 - 1.45)
Mg	<. >	0.77	mmol/l			(0.71 - 0.94)
Bi-celk.	<. >	6.0	umol/l			(2 - 21)
ALT	<. >	0.30	ukat/l			(0.25 - 0.58)
AST	<. >	0.28	ukat/l			(0.17 - 0.6)
GGT	<. >	0.20	ukat/l			(0.08 - 0.6)
ALP	<. >	1.22	ukat/l			(0.58 - 1.74)
AMS	<H >	2.36	ukat/l			(0.47 - 1.67)
LD	<. >	2.29	ukat/l			(2.25 - 3.55)
CK	<. >	0.69	ukat/l			(0.33 - 3.01)
CB	<H >	87.8	g/l			(64 - 83)
Albumin	<. >	41.6	g/l			(35 - 52)
Glukóza	<. >	5.1	mmol/l			(4.1 - 5.6)
CRP	<H >	7.4	mg/l			(0 - 5)

Datum a čas odběru: 30.07.2020 11:05

Materiál:

vyšetření	Hodn.	Výsl.	Jedn.	Text.	výsl.	Meze
ALP	<. >	1.27	ukat/l			(0.58 - 1.74)
ALPkost.	<L >	13.8	%			(20 - 74)
ELFO-a1b	<. >	54.9	%			(54.3 - 65.5)
ELFOa1f1	<. >	2.7	%			(1.2 - 3.3)
ELFOa1f2	<L >	8.2	%			(8.3 - 15)
ELFObet1	<. >	6.9	%			(6.5 - 11.5)
ELFObet2	<. >	3.6	%			(2.5 - 7.2)
ELFOgama	<H >	23.7	%			(7.1 - 19.5)
Cholest.	<H >	5.5	mmol/l			(2.9 - 5)
TG	<. >	1.15	mmol/l			(0.45 - 1.7)
HDL-cho1	<L >	1.1	mmol/l			(1.2 - 2.7)
LDL-výp.	<H >	3.9	mmol/l			(1.2 - 3)
Non HDL	<H >	4.40	mmol/l			(0 - 3.8)
IgG	<VH >	24.15	g/l			(7 - 16)
IgM	<H >	2.44	g/l			(0.4 - 2.3)
IgA	<. >	2.99	g/l			(0.7 - 4)
IgE	<. >	26.2	ku/l			(0 - 87)
Prealb.	<. >	0.22	g/l			(0.2 - 0.4)
Transf.	<. >	3.13	g/l			(2 - 3.6)
STFR	<. >	3.90	mg/l			(1.9 - 4.4)
B 12	<. >	351	pmol/l			(145 - 569)
Folát	<. >		nmol/l	větší než 45.4		(8.8 - 60.8)
vit.D	<. >	78.4	nmol/l			(50 - 200)
Fe	<. >	5.8	umol/l			(5.8 - 34.5)
SatF	<L >	0.07				(0.2 - 0.36)
Zn	<. >	13.3	umol/l			(9.2 - 18.4)
Selen	<. >	0.85	umol/l			(0.7 - 1.24)
TSH	<. >	2.03	mU/l			(0.27 - 4.2)
FT4	<. >	12.8	pmol/l			(12 - 22)
PTH	<. >		pmol/l	menší než 0.6		(1.6 - 6)

Průběh diagnostiky:

Gastroenterologie (07/2020):

- z provedených vyšetření (vč. GFS s biopsií sliznice žaludku) **bez průkazu sekundární etiologie osteoporózy** – neprokázán malabsorpční sy, céliakie, IBD ani žádné autoimun. onemocnění.
- Etiologicky se jeví jako **nejpravděpodobnější příčina protrahované kojení!**

Průběh léčby:

- 1) navýšena bazální antiosteoporot.th. (1500mg Ca +2000 IU vit. D)
- 2) ukončeno kojení 4.dítěte 4 měsíce od porodu
- 3) obratem nasazena antiresorpční léčba (bisfosfonáty)
- 4) následně i další eskalace léčby (inj. podání teriparatidu)

Teriparatid = rekombinantně získaný fragment lidského parathormonu

- při intermit. podání zvyšuje tvorbu osteoblastů a současně snižuje jejich apoptózu
- vede k **vzestupu absolutního množství osteoblastů v kosti a zvýšené kostní formaci**

- Po celou dobu **fixace v Jewettově trupové ortéze** k veškeré vertikalizaci (stabilizační + analgetický efekt)!

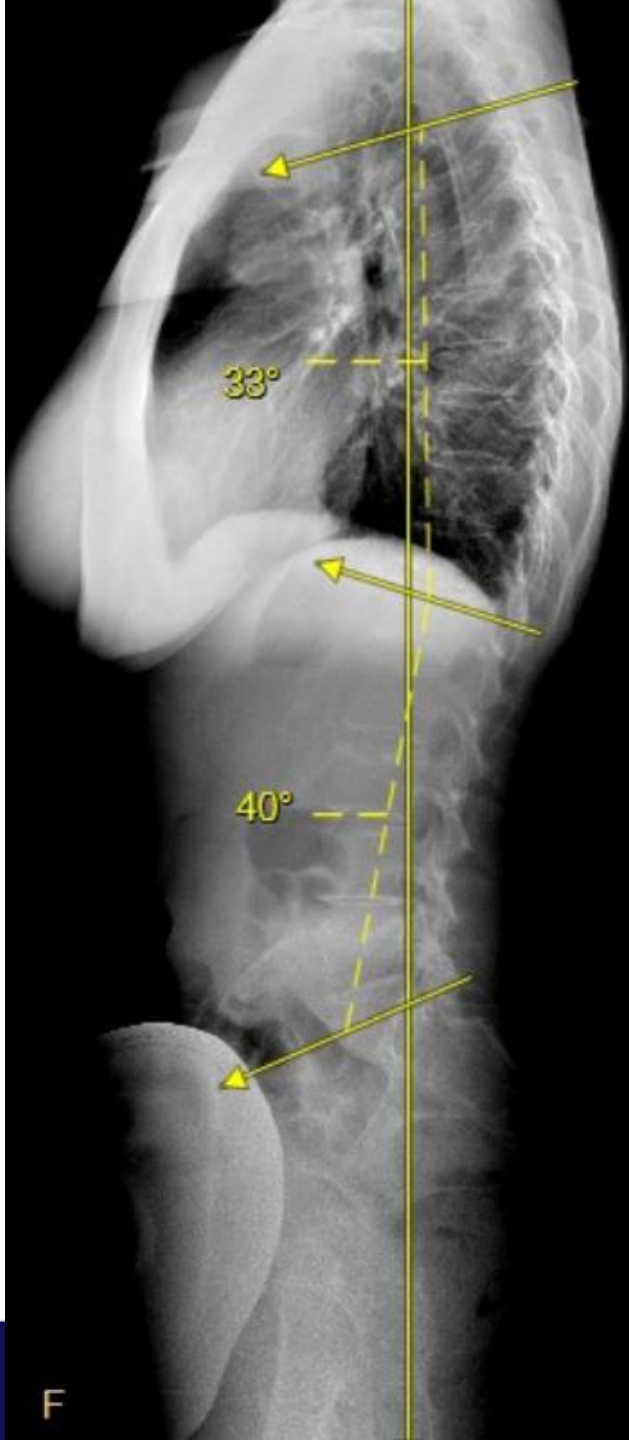
Vývoj klinického stavu

- na zavedené léčbě postupná navýšení BMD
- v průběhu léčby přetrvávající intermitentní střední až silné bolesti s nutností analgoterapie
- navzdory veškeré léčbě došlo u pacientky v průběhu 27 M od počátku potíží **k redukci tělesné výšky o 5 cm!**

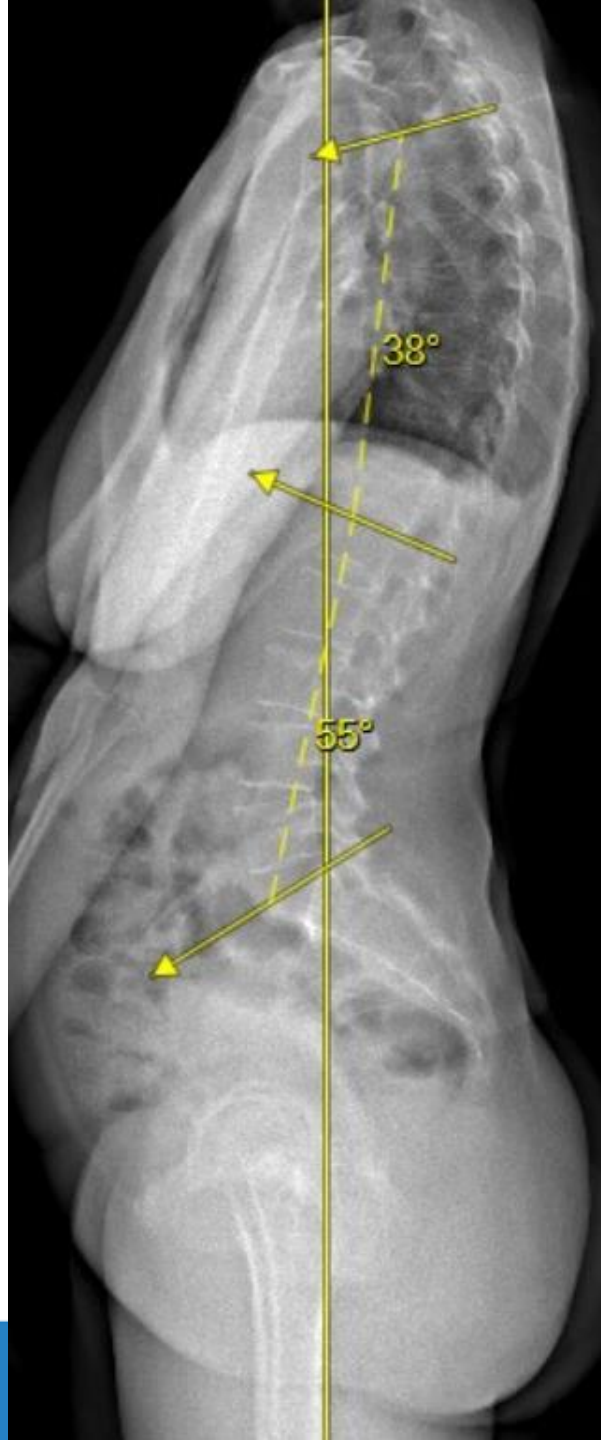
06/2020

F

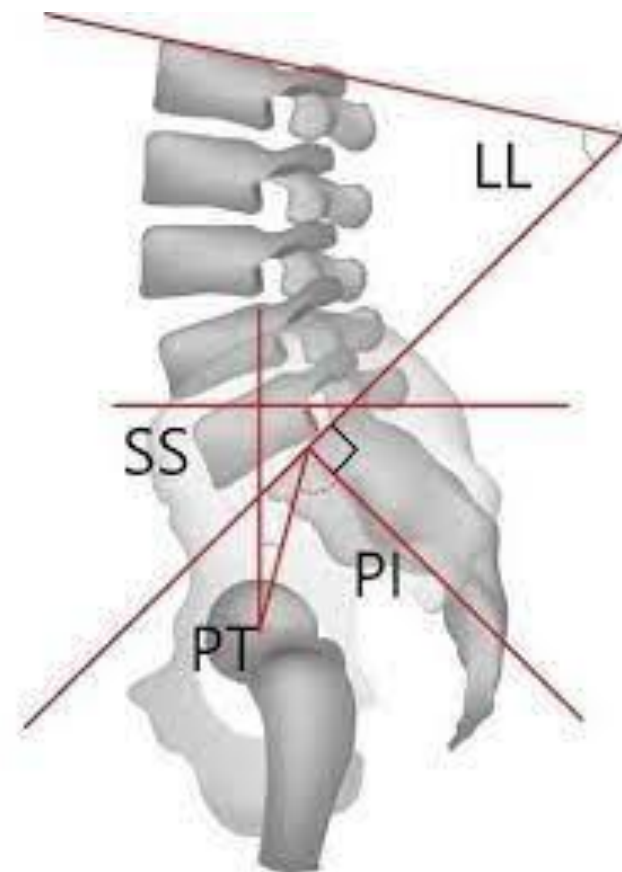

09/2022

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

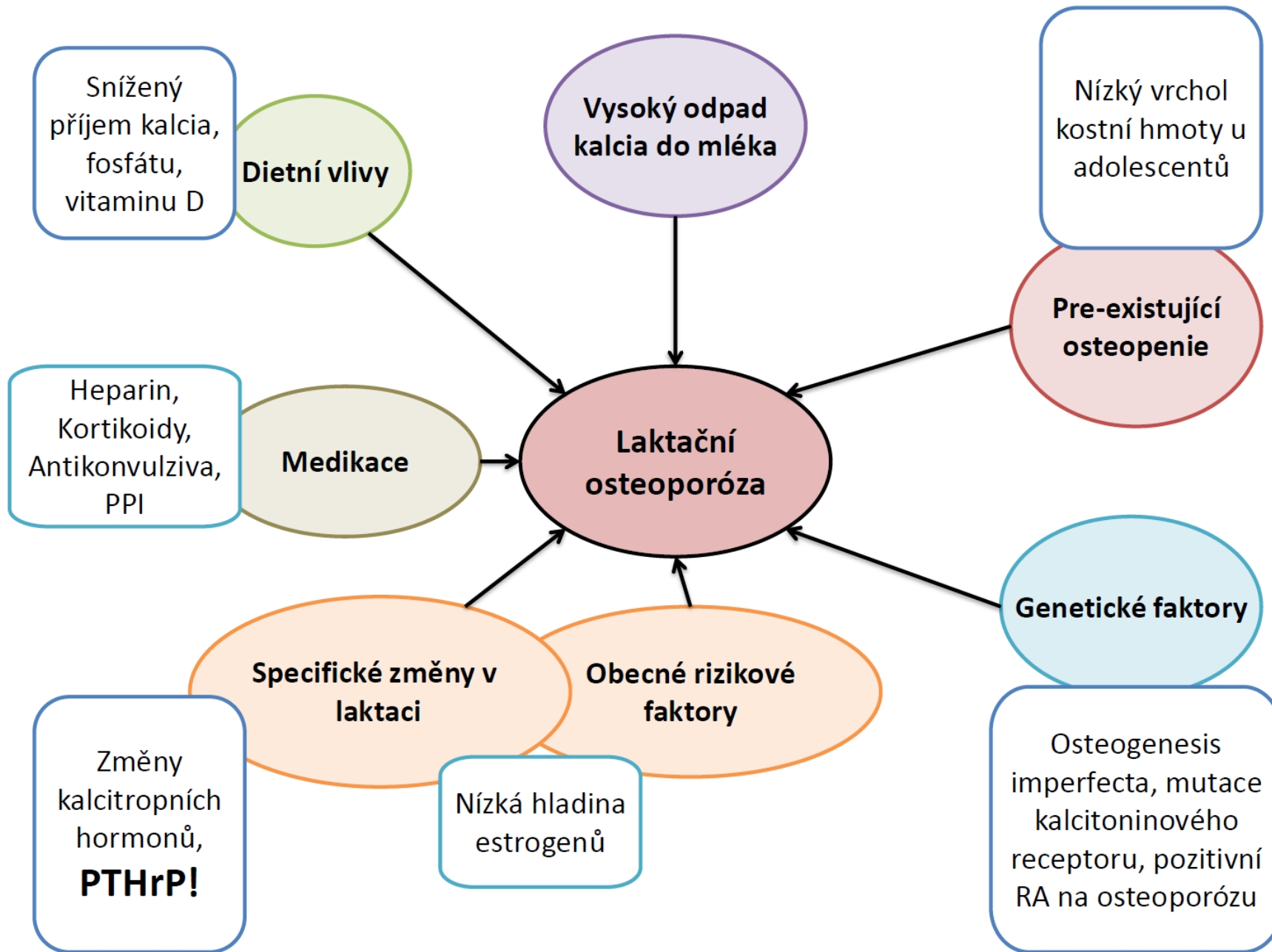
MUNI
MED

Sekundární osteoporóza

(u premenopauzálních žen)

- deficit vit. D a/nebo vápníku
- malabsorbce v GIT (céliakie aj.)
- mentální anorexie
- hypertyreóza
- hyperparatyreóza
- Cushingův syndrom
- hyperkalciurie
- revmatoidní artritida
- nefropatie
- hepatopatie
- alkoholismu
- HIV infekce
- diabetes mellitus (I. a II.typu)
- hematol. onemocnění (thalasémie, lymfomy, leukémie)
- některé vrozené choroby (osteogenesis imperfecta)
- léky (heparin, glukokortikoidy, antiepileptika, PPI)

Metabolické změny v graviditě

- Etiologie a patogeneze těhotenské osteoporózy není zcela objasněna.
- Předpokládá se vliv abnormálního hormonálního ovlivnění kalciového metabolismu, při němž výrazně narůstá mobilizace kalcia a **kostní resorpce při hypoestrogenemii**. (**amenorea při laktaci!**)

(Holmberg MD, Sievanen H, Tuimala R. Changes in bone mineral density during pregnancy and postpartum: prospective data on five women. Osteoporos Int 1999; 10(1): 41–46)

- Nejčastěji se objevuje **ve 3. trimestru těhotenství nebo po porodu**, ve většině případů v prvním těhotenství.

(Peris P, Guanabens N, Monegal A et al. Pregnancy associated osteoporosis: the familiar effect. Clin Exp Rheumatol 2002; 20(5): 697–700.)

- Pokles BMD v páteři a kyčli může být během těhotenství patrný i při homeostáze vápníku. Jedním z faktorů, který může ovlivnit zvýšený kostní obrat, je **parathormonu podobný protein (PTHrP)**. Produkován je v mléčné žláze a placentě, nejvyšší koncentrace dosahuje ve 3. trimestru.

(Baver M. Osteoporóza v graviditě a při laktaci. In: Džupa V, Jenšovský J. Diagnostika a léčba osteoporózy a dalších onemocnění skeletu. Karolinum: Praha 2018: 135–139. ISBN 978802463761–9.)

- Během laktace dochází k dalšímu přechodnému **poklesu kostní denzity o 3 až 9 %**.

(Salari P, Abdollahi M. The influence of pregnancy and lactation on maternal bone health: a systematic review. J Family Reprod Health 2014; 8(4): 135–148.)

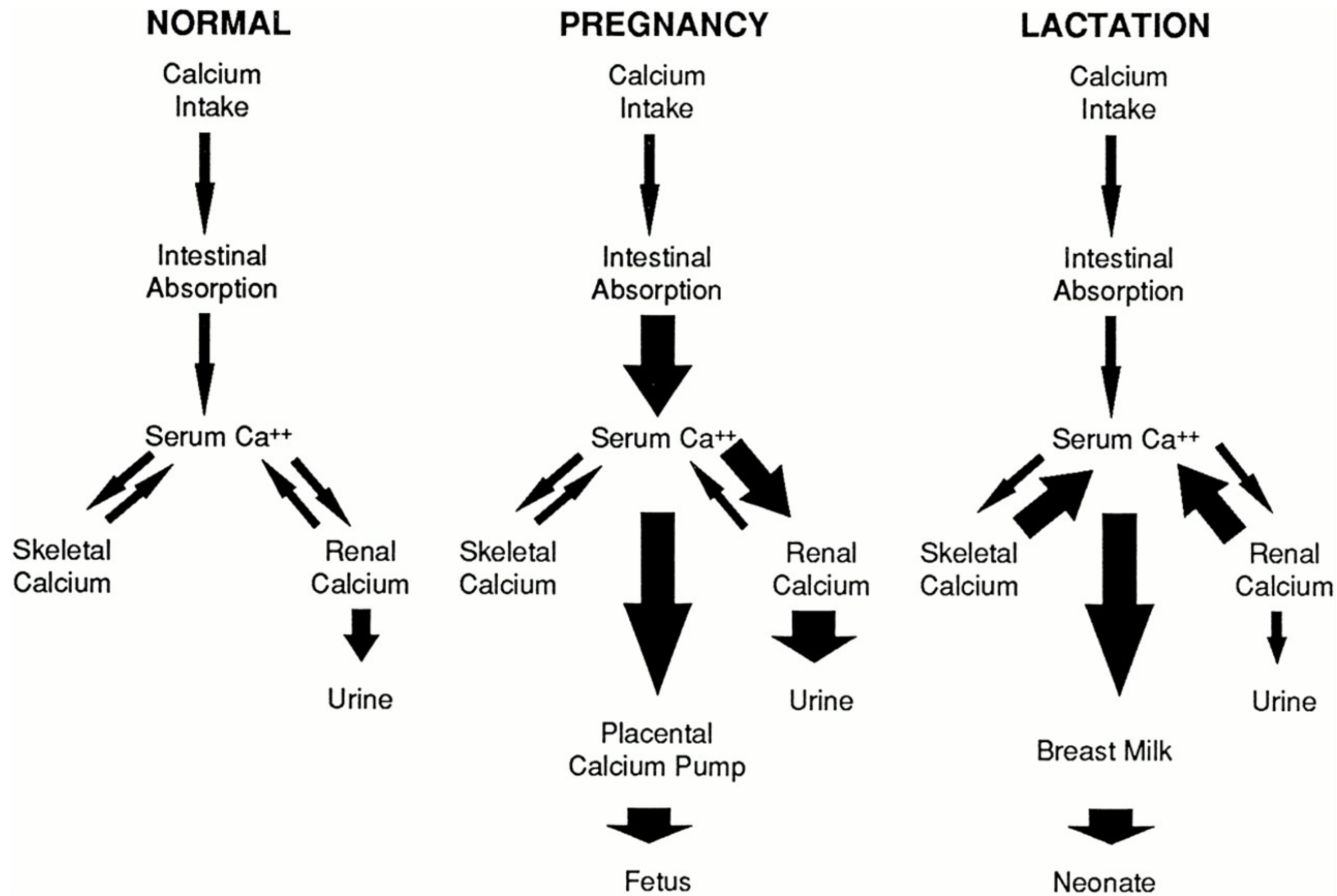
Metabolické změny v graviditě

Převod celkem 30 g kalcia, **80 % z toho ve 3. trimestru** (200-250 mg/den)

→ zvýšená intestinální resorpce kalcia

→ zvýšené ztráty do moči, výrazně ovlivněné příjmem

→ důkazy o zvýšeném kostním turnoveru obzvláště ve 3. trimestru, za normálních okolností fyziologické těhotenství nevede ke ztrátě kostní hmoty

(Maternal-Fetal Calcium and Bone Metabolism During Pregnancy, Puerperium, and Lactation. Endocr Rev. 1997;18(6):832-872.)

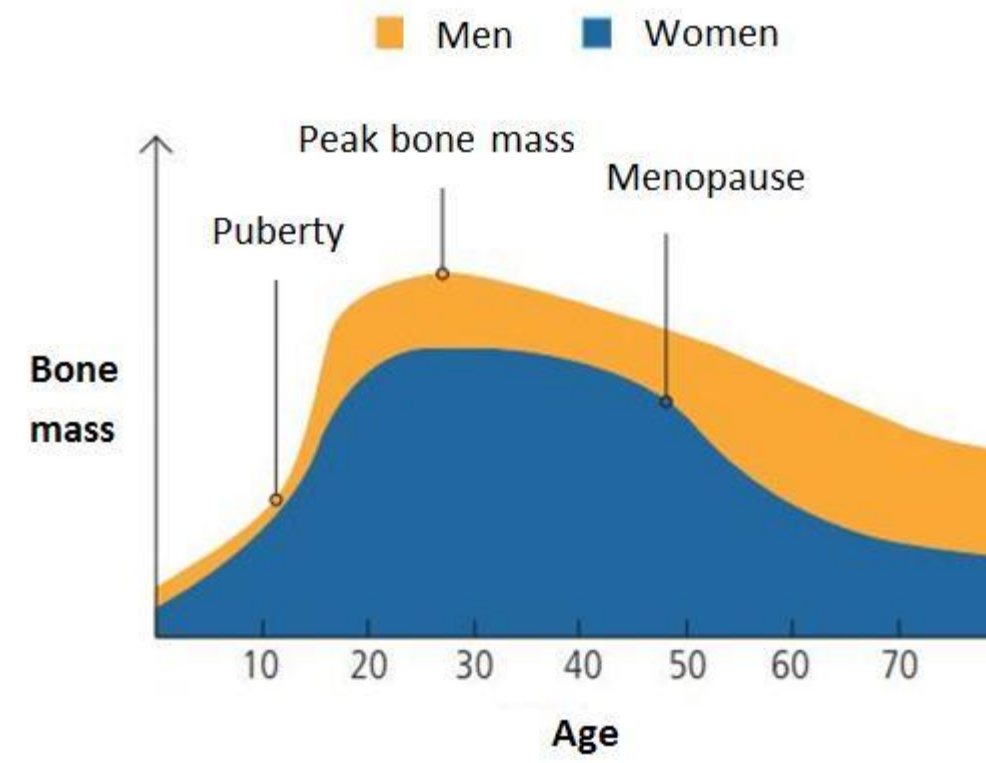
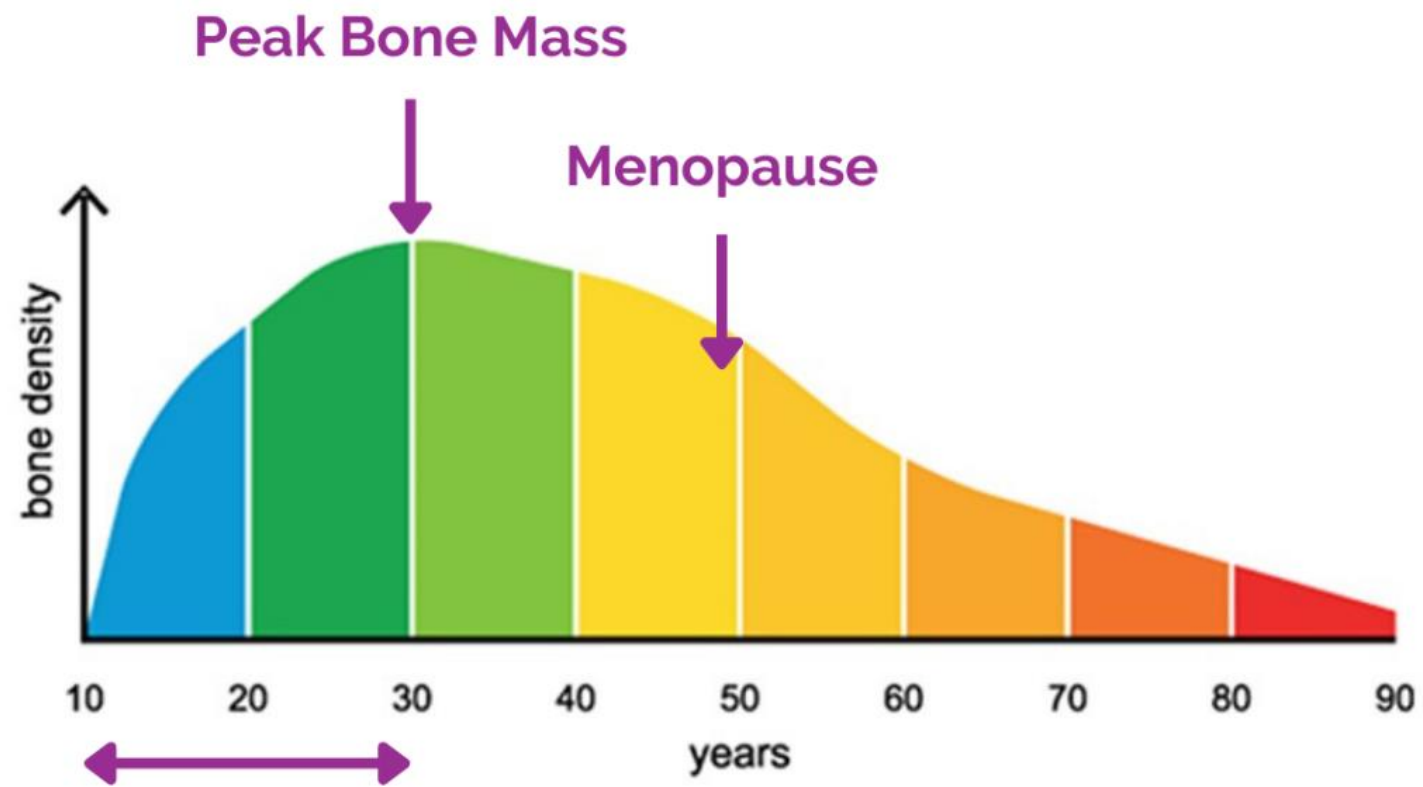
Metabolické změny při laktaci

Až **4x vyšší nároky kalcia než v těhotenství**, 280-400 (ale až 1000) mg/den kalcia secernováno do mateřského mléka.

- Resorpce kalcia střevem se vrací do původního stavu
- **Role PTHrP produkovaného mléčnou žlázou, vysoká hladina prolaktinu a nízké hladiny estrogenu stimulují resorpci kosti**
- Snížená exkrece kalcia ledvinami
- Během laktace fyziologická ztráta 3-9 % kostní hmoty, úprava po odstavení

Shrnutí

- Stanovení diagnózy ***per exclusionem*** se v uvedeném případě opíralo o přesnou radiodiagnostiku, laboratorní komplement a možnosti komplexního multioborového došetření.
- Důležitá anamnestická data (**počet gravidit, délka kojení**) !
- Možná přítomnost **sekundární osteoporózy i v nižším věku.**
- Vhodná přechodná substituce vit. D + vápníku v graviditě + zvažovat **nezbytnou délku kojení** (zejm. u multipar).
- Důležitost **primární prevence osteoporózy** (tvorba ***Bone Mass Peak*** max. do 30.roku věku).

Rapid Bone Building

Děkuji za pozornost

Kontaktní údaje

sklensky.jan@fnbrno.cz

532 233 118